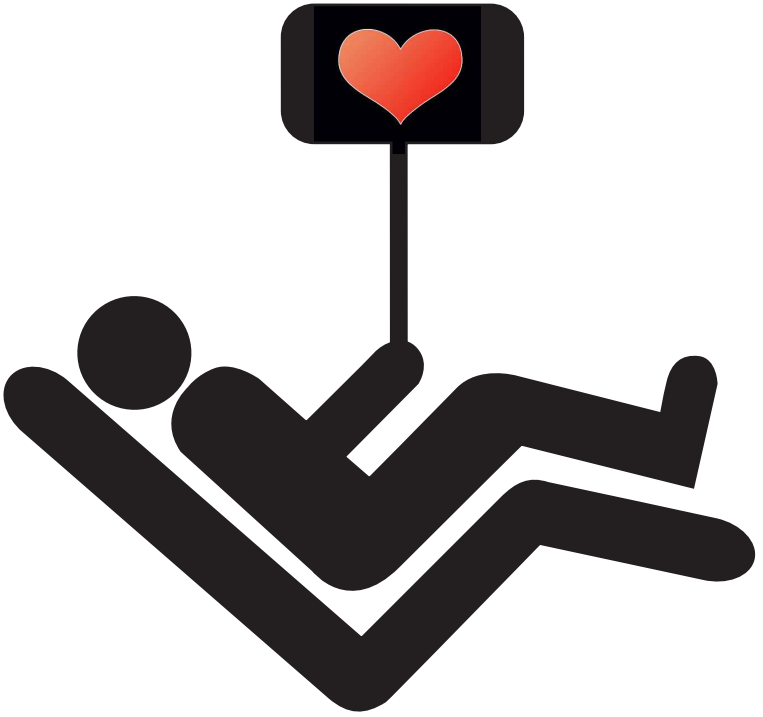

Hasta Hakları En Temel İnsan Haklarıdır!

İSTANBUL BAROSU SAĞLIK HUKUKU MERKEZİ

- **Hasta Hakları en temel insan haklarıdır..!**
- **İstanbul Barosu Sağlık Hukuku Merkezi hakları ihlal edilen her hasta ve hasta yakınının yanında olacaktır...**
- **Hasta olarak haklarımız nelerdir?**
- **Sağlık hizmeti sunumu esnasında hakları ihlal edilen hasta ve hasta yakınları olarak müracaat, şikayet ve dava hakkınızı nasıl kullanacaksınız?**
- **İstanbul Barosu, hasta ve yardıma ihtiyaç duyan tüm vatandaşlarımıza hasta haklarının ihlali durumunda gerekli hukuki destek ve yardımda bulunmaktadır.**
- **Bu destek ve yardıma ulaşmanız için; gerekli koşul ve temel bilgiler bu kitapçıkta özetlenmiştir...**

ÖNSÖZ

İstanbul Barosu Sağlık Hukuku Merkezi olarak amacımız; her bir insan için temel insan hakkı olan ve vazgeçilmez bir hak olan “sağlık hakkı”nın tüm vatandaşlarımız için eşit olması ve sağlık hizmetlerinin vatandaşlarımıza insan haklarına uygun, kaliteli, etkin ve ulaşılabilir olarak sunulması yönünde gerekli hukuksal desteği vermektir.

2 Ülkemizde sağlık hakkı ihlalleri ve şikayetlerinin halen insan hakkı ihlalleri arasında ilk sırada yer aldığı öngörüsüyle bu kitapçığı hazırladık. Kitapçıkta hasta olarak haklarınızı ve bu hakların ihlali durumunda nereye, nasıl, müracaat, şikayet ve dava edeceğinizi, ve yine hukuki yardıma ihtiyaç duymanız halinde İstanbul Barosu olarak hukuki destek ve yardım koşullarımızı bulacaksınız.

Sağlıkla kalın...

İstanbul Barosu
Sağlık Hukuku Merkezi Başkanı

Av.Sunay AKYILDIZ

Sağlık mevzuatımıza, 23420 sayı ve 1998 tarihli yönetmelikte giren **“Hasta Hakları Yönetmeliği”** uyarınca;

Hasta: Sağlık hizmetlerinden faydalanma ihtiyacı bulunan kimseyi,

Hasta hakları: Sağlık hizmetlerinden faydalanma ihtiyacı bulunan fertlerin, sırf insan olmaları sebebiyle sahip buldukları ve T.C Anayasası, milletlerarası andlaşmalar, kanunlar ve diğer mevzuat ile teminat altına alınmış bulunan haklarını, ifade eder. (Hasta Hakları Yönetmeliği 4.madde)

Bu yönetmeliğe uygun olarak, bir sağlık kuruluşuna sağlık hizmeti almak için başvuran herkes aşağıda sıralanan hasta haklarına sahip bulunmaktadır;

- **Sağlık hizmetlerinden faydalanma hakkı:** Adalet ve hakkaniyet ilkeleri çerçevesinde sağlıklı yaşamının teşvik edilmesine yönelik faaliyetler ve koruyucu sağlık hizmetlerinden faydalanmaya,
- **Bilgi isteme hakkı:** Sağlık hizmetlerinden nasıl faydalanabileceği konusunda her türlü bilgiyi sözlü veya yazılı olarak istemeye,
- **Sağlık kuruluşunu seçme ve değiştirme hakkı:** Sağlık kuruluşunu seçme ve değiştirmeye ve seçtiği sağlık kuruluşunda verilen sağlık hizmetlerinden faydalanmaya,

• **Personeli tanıma, seçme ve değiştirme hakkı:** Sağlık hizmeti verecek ve vermekte olan tabiplerin ve diğer personelin kimliklerini, görev ve unvanlarını renmeye, seçme ve değiştirmeye,

• **Mahremiyet:** Gizliliğe uygun bir ortamda her türlü sağlık hizmetini almaya,

• **Rıza ve izin:** Tıbbi müdahalelerde rızanın alınmasına ve rıza çeręevesinde hizmetten faydalanmaya,

• **Tedaviyi reddetme veya durdurma hakkı:** Tedaviyi reddetme veya durdurulmasını istemeye,

• **Güvenlik:** Sağlık hizmetini güvenli bir ortamda almaya,

• **Dini vecibelerini yerine getirebilme hakkı:** Kuruluşun imkanları lęsnde ve idarece alınan tedbirler çeręevesinde, dini vecibelerini yerine getirmeye,

• **Saygınlık görme:** Saygı, itina ve ihtimam gösterilerek, güler yüzlü, nazik, sefkatli bir yaklaşımla sağlık hizmeti almaya,

• **Ziyaret:** Kurum ve kuruluşlarca belirlenen usl ve esaslara uygun olarak ziyaretçi kabul etmeye,

• **Refakatçi bulundurma hakkı:** Mevzuatın, sağlık kurum ve kuruluşlarının imkanları lęsnde ve tabibin uygun görmesi durumunda refakatçi bulundurmayı istemeye,

• **Müracaat, şikayet ve dava hakkı:** Haklarının ihlali halinde, mevzuat çerçevesinde her türlü müracaat, şikayet ve dava hakkını kullanmaya, Anılan hasta haklarının ihlali durumunda mevzuatımız hastaya/hasta yakınlarına üç tür şikayet hakkı tanımaktadır;

- 1- Ceza Hukuku yönünden
- 2- Tazminat Hukuku yönünden
- 3- Disiplin kuralları yönünden

Haklarının ihlal edildiğini düşünen hasta ve hasta yakınları uygulamada ne yapabilir? Hasta ve hasta yakınlarının hak arama yolları nelerdir? sorularına ise şu şekilde yanıt verebiliriz;

A- SAĞLIK BAKANLIĞI'NA ŞİKAYET HAKKI

1-Hasta ve hasta yakınları Sağlık Bakanlığı'na; halen devlet hastaneleri bünyesinde bulunan Hastane Hasta Hakları Kurulları'na müracaatla sözlü yada yazılı şikayette bulunabilirler.

Ülkemizde Hasta Hakları Kurulları halen kamu hastaneleri ile ilçelerdeki 100 yatak üzerindeki hastanelerde oluşturulmuştur. Bu oluşumun amacı hasta hakları uygulamalarını planlamak ve uygulamaktır.

26.04.2005 tarihli Hasta Hakları Uygulama Yönergesi gereği oluşturulan kurullar; şikayetleri kurum bünyesinde çözümlenmeye çalışmakta, şikayet edilen hekim ve diğer sağlık personelinin

uygulamalarını hasta hakları mevzuatı çerçevesinde karara bağlamaktadır.

İdareye bildirilen hasta hakkı ihlali karşısında gerekli idari ve adli işlemlerin 30 gün içinde yapılması gerekmektedir ve yine konusu “suç” teşkil eden şikayette; memur çalışan hakkında 4483 sayılı Memur ve Diğer kamu Görevlilerinin Yargılanmaları Hakkında Kanun gereği işlem başlatılmasından ita amiri sorumlu tutulacaktır.

2-Hasta ve hasta yakınları Sağlık Bakanlığı resmi internet sitesi olan www.saglik.gov.tr veya Alo 184 sabim hattı kanalı ile Sağlık Bakanlığı’na şikayette bulunabilirler.

6 Yukarıdaki açıklamalarımız geçerli olmak üzere, hasta ve yakınları şikayet başvurularını internet üzerinden ya da telefonla yapabilmektedirler. Sağlık Bakanlığı’na ait resmi internet adresi saglik.gov.tr ve yine Alo 184 sabim hattı hastalara bu imkanı sağlamaktadır. Bu yol hasta ve hasta yakınlarının başvuru ve şikayet hakkına hızlı ve pratik bir çözüm getirmektedir.

B- TABİP ODALARINA ŞİKAYET HAKKI

Hasta ve hasta yakınlarının sözlü veya yazılı olarak Tabip Odalarına şikayet hakları vardır.

Odaya kayıtlı ve kamu ya da özel sektörde çalışan hekimin hastaya yaptığı hukuka aykırı bir davranışı nedeniyle hasta ya da hasta

yakınları; hekimin bağılı olduğu Tabip Odasına başvurarak, disiplin yönünden gerekli kuralların uygulanmasını talep etme hakları mevcuttur.

Bu yolda yapılacak başvurular yazılı ya da sözlü olabilir ancak sözlü başvuru Oda tarafından tutanağa geçirilmelidir.

Şikayet üzerine Tabip Odasınca hekim hakkında ilk inceleme ve soruşturma Oda Yönetim Kurulunca; 28.04.2004 gün ve 25446 Sayılı Resmi Gazetede yayınlanıp aynı gün yürürlüğe giren Türk Tabipler Birliği Disiplin Yönetmeliği'nin 12 ve 13. maddeleri gereğince yapılır, disiplin kovuşturmasının açılmasına yada kovuşturmaya yer olmadığına dair karar da Yönetim Kurulu'na verilir. Ayrıca Yönetim Kurulu'nun soruşturma ve kovuşturma yapılmamasına dair kararlarına karşı itirazlar; Tabip Odası Onur Kurulu'na, Oda Onur Kurulu kararlarına karşı itirazlar ise Yüksek Onur Kurulu'na yapılacaktır.

C- ADLİ VEYA İDARİ YARGIYA MÜRACAATLA TAZMİNAT HAKKI

Kendilerine yapılan tıbbi uygulamada hekimin ve diğer sağlık çalışanlarının kusuru ve ihmali neticesinde zarar gören; hakları ihlal edilen hasta ve hasta yakınlarının, doğrudan hekimin ve sağlık kurum ve kuruluşunun hukuki sorumluluğuna müracaatla adli veya idari yargıda tazminat davası açma hakları mevcuttur.

Hasta ya da hasta yakınları; tazminat haklarını kullanırken dava açacakları, hastane, hekim veya sağlık personelinin özel sektörde faaliyet göstermesi halinde tazminat davası adli yargıda, kamu sektöründe faaliyet göstermesi halinde ise idari yargıda açılacaktır. Ancak kamu görevlisi hekim ya da sağlık personelinin hizmetten ayrılabilen ağır kusuru (kişisel kusura dayalı) mevcutsa, doğrudan görevliye karşı adli yargıda tazminat davası açılabilir. Bu davalarda hasta ya da yakınları; teşhis ve tedavi masrafları, yardımcı ve nakil giderleri, işgücü kaybından doğan zararlar, ölüm hali varsa cenaze ve def'in masrafları olarak maddi tazminat ve manevi tazminat talep edebilecektir.

8 D- CEZA HUKUKU YÖNÜNDEN ŞİKAYET HAKKI

Kendilerine yapılan tıbbi uygulamada hekimin ve diğer sağlık çalışanlarının kusuru ve ihmali neticesinde zarar gören; hakları ihlal edilen hasta ve hasta yakınlarının, doğrudan hekim ya da diğer sağlık personelinin cezai sorumluluğuna müracaatla Cumhuriyet Savcılıklarına şikayette bulunma hakları mevcuttur.

1- Şikayet edilen özel sağlık hizmeti veren kurum ve kuruluşta çalışıyorsa;

Hastanın özel sağlık hizmeti veren kurumda çalışan hekim veya diğer sağlık personeli hakkında, yapacağı şikayet suç konusu hukuka

aykırı davranışın yapıldığı yerin Cumhuriyet Başsavcılığı'na yapılmalıdır. Bu şikayet yazılı ya da sözlü olabilir. Sözlü tutanak Cumhuriyet Başsavcılığı'nda görevli savcı tarafından düzenlenen bir tutanakla tespit olunur. Başvuru dilekçesi Cumhuriyet Başsavcılığı'na verildiğinde savcılık makamı hazırlık kovuşturması işlemlerine başlayacaktır. Şikayeti yapacak hastanın ergin olması, hak ve fiil ehliyetine sahip bulunması gerekmekte, hasta 18 yaşından küçükse şikayet başvurusu; velayetin bulunduğu velisi (ana ve babası), kısıtlı ise vasisi ya da kayyımı aracılığıyla yapılmalıdır. Şikayet dilekçesinde şikayetçinin kimliği, adresi ile şikayet ettiği hekimin kimliği, uzmanlık dalı, adresi gösterileceği gibi şikayete konu suçun ne olduğu, şikayetle ilgili delilleri (anamnez, hastane kayıtları vb.) gösterilecek ayrıca şikayetin nelerden ibaret olduğu neyi kapsadığı, suçun nasıl oluştuğu hususları ayrıntılı olarak belirtilmelidir.

2- Şikayet edilen kamu hizmeti veren kurum ve kuruluşta çalışıyorsa;

Şikayet edilen hekim veya diğer sağlık personeli kamu kurum ve kuruluşunda çalıştığı takdirde, 4483 Sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanmasına Dair Kanun uygulanacaktır. Ancak Ağır Ceza'yı gerektiren bir suç işleyen hekim veya diğer sağlık personeli hakkında genel hükümler uygulanacaktır.

Kamu hizmeti veren hekim veya diğer sağlık personelinin, diğer devlet memurlarında olduğu

gibi yaptığı sağlık hizmetinin gerektirdiği asli ve s¼rekli g¼revleri nedeniyle işledikleri suçlardan dolayı 4483 Sayılı yasanın 3. maddesi gereğince soruşturma izni verilmesi gerekmektedir.

Cumhuriyet Başsavcılarını 4483 Sayılı yasa kapsamına giren suçlara ilişkin herhangi bir ihbar veya şikayet aldıklarında ivedi olarak toplanması gerekli ve kaybolma olasılığı bulunan delilleri toplamaktan başka hişbir işlem yapmamakta ve ihbar ve şikayette bulunulan hekim veya diğer sağlık personeli hakkında ifadeye başvurmaksızın suçla ilgili dosyanın bir ¼rneđini ilgili idari makamını (illerde vali ilçelerde kaymakamlığa) g¼ndererek soruşturma izni istemektedirler.

10

İzin vermeye yetkili makam (kaymakam, vali) 4483 Sayılı yasa kapsamına giren bir suçun hekim tarafından işlendiğini bizzat ya da dolaylı biçimde (yani ihbar veya başvuru) ile ¼đrendiđi takdirde bir ¼n inceleme başlatacaktır. Bu ¼n inceleme soruşturmaya izin vermeye yetkili makam tarafından bizzat yapılabileceği gibi bu makamın g¼revlendireceđi bir denetim elemanı (muhakkik) ya da hakkında inceleme yapılan hekimin ¼st¼ konumundaki bir hekim (¼r. başhekim) ve kamu g¼revlilerinden bir veya bir kaçı aracılığıyla da yaptırılabilir.

Hekim hakkında Soruşturma iznini verecek yetkili makamın suçun ¼đrenilmesinden itibaren 30 g¼n içinde gerekli izni vermek zorundadır. Bu s¼re aynı zamanda ¼n incelemeyi de kapsar.

Ancak zorunlu durumlarda bu süre 15 günü geçmemek üzere bir defa uzatılabilmektedir.

HASTA VE HASTA YAKINLARININ BAROYA MÜRACAATLA ŞİKAYET VE DAVA HAKKINI KULLANMASI

Sağlık mevzuatımızda yer alan ve yukarıda açıklamasını yapmış olduğumuz disiplin, ceza ve tazminata ilişkin şikayet haklarını kullanacak olan hasta ve hasta yakınlarının başvuru imkanı yine Baroların sağladığı adli yardım aracılığıyla da gerçekleştirilebilmektedir.

Maddi yönden hak arama yoluna gidemeyecek durumdaki kişilere, kamu kurumu niteliği taşıyan ancak bir meslek örgütü olan Baromuz yasalar çerçevesinde hukuki yardım ve hak arama hizmeti vermektedir. Bu hizmet adalete erişim bağlamında hayati önem taşımaktadır, zira günümüzde ekonomik yetersizlikler nedeniyle insanlar hak arama yoluna gidememektedirler. **Adli yardımın amacı, bireylerin hak arama özgürlüklerinin önündeki engelleri aşmak ve hak arama özgürlüğünün kullanımında eşitliği sağlamak üzere, avukatlık ücreti ve yargılama giderlerini karşılamak olanağı bulunmayan kişilerin; herhangi ücret ödemeksizin şikayet ve davalarını açabilmelerini, avukatlık hizmetlerinden yararlanmalarını sağlamaktır.**

Bağlı bulunduğumuz İstanbul Barosu da adli yardım hizmetini en iyi şekilde sunmaktadır.

Öyle ki İstanbul Barosu Adli Yardım Bürosu, hafta içi her gün hukuki yardıma ihtiyacı olup avukatlık hizmetinden yararlanmak için maddi olanağı bulunamayanlara, üç şube ve merkez bürosuyla birlikte yoğun hizmet sunmaktadır.

Başvuru sırasında istenen belgeler ise;

1. Muhtardan alınacak fakirlik belgesi,
2. Muhtardan alınacak ikametgah belgesi,
3. Nüfus cüzdan fotokopisi,
4. Dava için gerekli belgelerin fotokopisi şeklinde sağlanması son derece kolay belgelerdir.

Adli yardım konusu mevzuatımızda Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu 465-472. maddeleri, Avukatlık Kanunu'nun 176-181. maddeleri ile Türkiye Barolar Birliği Adli Yardım Yönetmeliği ile düzenlenmektedir.

İletişim

İstanbul Barosu Adli Yardım büroları telefonları aracılığı ile ulaşabilirsiniz.

Tel: (0212) 251 63 25 (dahili 148 ve 163)

Merkez Büromuz

İstiklal Cad. Orhan Adli Apaydın Sok. Baro Han
Kat: 3/304 Beyoğlu/İstanbul

Tel: (0212) 251 63 25 (dahili 148 ve 163)

Faks: (0121) 245 83 67

Bakırköy Şubemiz

İstanbul Cad. Dereli İş Hanı No:16/5 Bakırköy/İstanbul

Tel: (0212) 583 12 33

Faks: (0212) 570 90 14

Kadıköy (Anadolu Yakası) Şubemiz

Bahariye caddesi 82/7 Kadıköy/İstanbul

Tel: (0216) 414 68 53

Faks: (0216) 414 68 43

Kartal (Anadolu Yakası) Şubemiz

Orhantepe Mahallesi Derya Sokak No:3 Kartal/İstanbul

Tel: (0216) 352 53 93

Tel: (0216) 352 53 95

Faks: (0216) 352 53 90

NOT: Adli Yardım Bürolarımıza randevu alınarak başvurulması rica olunur.

Yararlı linkler

www.barobirlik.org.tr

www.istanbulbarosu.org.tr

www.saglik.gov.tr

